

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na skupni naslov letno 24 Din; na posamezni naslov letno 30 Din. V inozemstvo: letno 65 Din. Z M. listom letno 100 Din.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.
Uredništvo v Dolnji Lendavi. Uprava v Murški Soboti, Križeva ul. 4.

Cena oglasov: stran: cela 400 Din., pol 200 Din., četvrt 100 Din.; mali oglasi do 20 reči 10 Din., više vsake reč 1 Din.; med tekstem vsaka reč 2 D. Pri večkratni objavi popust.

Na severnoj straži države.

Zgodovina je določila našoj Slovenski krajini posebno mesto v slovenskem narodu i v državi Jugoslaviji. Ostanek tistih *panónskih Slovenov* smo, ki so živeli daleč gor do okolice Blatnoga jezera, imeli v devétem stoletji svojo slovensko državo pod knezi Pribinom i Koclom, sledkar pa so je Vogri prepravili i povogrščili. Po dugom časi tühinske vlade smo se združili s svojimi brati v skupnoj državi. Tak smo postanoli najsevernejša meja slovenskoga naroda v jugoslovanskoj državi. Naša meja je ne pravična, ar bi z nami mogli biti združeni tudi tisti rabski Slovenci, ki so ostali na Vogrskom. Če Vogri želejo popraviti mejo svoje države, te mi v imeni pravičnosti želemo, naj nam prepustijo slovenske vesnice od Gornjega Senika do Monoštra! Komaj te bo oslobojena vsa Slovenska krajina!

Što je na straži, tisti mora verno i verostüvajoč stražiti. Pravijo, da je najbolši i najmočnejši čuvar države — *zadovolnost ljudstva*. Istina je to, zato je vsigdar dužnost vladajočih, da skrbijo za zadovolščino naroda v državi! Močen stražar naroda i države pa je *narodno čütenje*.

Vsaki človek, ki šče kaj valati i dosegni, mora čütiti v sebi moč i veselje do dela, ne sme se dati zaničüvati od drugih, skrbeti mora za svojo čast z lepim življenjom — z ednov rečjov: imeti more *samozavest*, čütenje, da ima svoje pravice i dužnosti, oboje v ednakoj meri!

Ravno takšo samozavest mora meti vsakši narod! Vsi narodje na sveti so popunoma ednako vredni, ni eden nema pravice, da bi ponižavao druge, njim kradno zemlo ali prepravlao ljudi. Vsakši narod za sebe pa ma svojo posebno dužnost v življenji, to je: pomnožavati vse svoje moči, telovne i duševne, da pride k največjoj popunosti i tak dosegne namen, šteri njemi je prisojeni od Stvoritela.

Narod pa samo tak lejko ide naprej v svojoj moči, če delajo za to vse njegove kotrige. Edino te, če se vsakši pripadnik naroda čüti za živo kotrigo, živi deo naroda, edino te je mogoče, da ostane narod zvesti svojem jeziki, vsem svojim lastivnostim, svojoj preminočnosti i svojimi duševnomi bogastvi, štero je stvoro v svojem življenji (v znanosti, umetnosti, knigi, pesmi).

Zdaj je pa pitanje, što čüti narodno, što je dober narodnjak? V Svetom pismi stoji, da je Jezuš pravo, da ne bode šo vsaki v nebesko kralstvo, ki kriči: Gospodne, gospodne! — Prispodobno lejko pravimo: ne je dober narodnjak tisti, što samo kriči: živijo domovina! Nema istinskoga narodnoga čütenja tisti, što si v imeni narodnosti i domovine išče lastiven hasek, drugoga pa spravla v škodo!

V istini pa slüži narodi zadnji človek v najbolje skritoj vesi s tem, da čüva naroden jezik, značaj, zdravje i gospodarsko moč. Ne smemo pozabiti, da slüžimo svojimi narodi samo tak i te, če skrbimo za *narodovo zdravje*. To zdravje pa je ne samo telovno i ne postoji samo v tom, da se narod naravno pomnožavle i se ne vničüje na različne načine — nego zdravje naroda postoji ravnotak tudi v duševnom zdravji ljudstva: mnogo pijančüvanje, razvüdzanost, bitje s klanjom, psüvanje, zapravlanje pri obleči itd. — vse to so nezdrava znamenja! Po toj poti se narod vničüje! Dužnost vsakoga je, da zabranjüje takše slabosti

med ljudstvom i da njemi kaže novo, svetlejšo i srečnejšo pot. Ta pot pa je: treznost v vsakom mišljenji i deli, varčnost (šparavnost), izobrazba — to je skrb za duševno življenje s pomočjov čtenjá, dobrih društév itd.

Vsa zgodovina človeštva nam očivesno svedoči, da so prejšli vsi narodje, ki so zapravili svoje telovno i duševno zdravje. Če teda ščemo biti mi v Slovenskoj krajini dobri stražarje naše narodne i državne severne meje, te moramo kak najbolje skrbno čüvati oboje zdravje našega ljudstva. Vsakomi so poznane naše slabosti, vidimo je den za dnevom, stalno pišemo od njih. Potrebno je samo, da se borimo proti njim i je prepravimo. Pokažimo, da mammo volo, biti zdrav i pošteni narod, ki s svojoj duševnoj zrelostjov i močjov zna vsigdar očüvati svoje pravice v sveti!

Kak vsigdar mislimo i čütimo to, da smo izišli iz svoje družine, rodbine, — tak moramo čütiti to, da smo deo svojega naroda, ki je velka družina. I kak vsakši dober človek lübi svojo družino, brani njeno čast i skrbi za njeni hasek, — ravnotak mora biti tudi proti svojim narodi. Narava sama nam je vcepila to čütenje v naše srce.

S tem, da slüžimo narodi, slüžimo z ednim tudi državi, ki je zvüinešnja oblika (forma), v šteroj živé lejko eden ali več narodov. Ka je država, kakše so naše dužnosti do nje i kakše pravice lejko terjamo od nje, od toga bo guč v prišestnih številkač Novin.

— v —

Naročnikom na znanje!

Z denešnjov številkov so dobile „Novine“ drugoga urednika v osebi g. Vilka Novaka, ki je pred kratkim zvršo filozofsko fakulteto na ljubljanskom vseučilišči. Gda to našim dragim naročnikom naznanjam, se z globočine srca zahvalim g. Joški Maučeci za požrtvüvalno i trüdapuno delo pri vrejšvanji „Novin“ i toplo priporočam novoga urednika, sestranca našega velikana, pokojnoga Ivana Baša, ešpereša i ple-

banoša v Bogojini, ki bo v pokojnoga gorečem domolübnom i narodnom dühi vrejšvao naš velezaslüžni list „Novine“. Podpirajte ga vsi s tem, da pridobite nove naročnike „Novinam“ i s tem, da ga bodete z dopisi obiskávali, ki ste toga zmožni, vsi, ki lübite svojo krajino i dober tisk.

Črensovci, 1. maja 1933.

Klekl Jožef,
izdajateo Novin

DOMAČA I SVETOVNA POLITIKA.

Proti dr. Vladimiri Mački, bivšemi voditelji Radičove stranke, se je začnola 25. aprila obravnava pred državnim sodiščem za zaščito države v Belgradi. Obtožnica pravi, da je dr. Maček novembra lanskoga leta pomagao sestaviti razglas, v šterom žele, naj se zemlja na toj strani Drine, Save i Donave povrne v stanje leta 1918. i da se samo na toj osnovi lejko napravi nova skupna država. S tem je dr. Maček napravio zločin po čl. 3 zakona o zaščiti države. Sodba je bila razglašena 29. aprila. Dr. Maček je obsojeni na 3 leta ostroga zopora i povračilo vseh sodnih stroškov.

Dr. Vojislav Marinković, bivši ministerski predsednik i zvüenešnji minister, se je te dni povrno z dugšega bivanja v inozemstvu v Belgrad.

češko-slovaški poslanik v Belgradi Dr. Robert Flieder je premešeni v zvüenešnje ministrstvo v Prago. Gospod poslanik je bio velki prijateo Slovincov, med štere je pogosto zahajao. Pred odhodom njemi je priredila jugoslovansko-češka liga poslovilni večer, na šterom je več govornikov povdarjalo njegov pomen pri većšoj združitvi Male zveze. Gosp. poslanik se je nazadnje vsem zahvalo i naklono prijateljstvu med obema državama. Novi poslanik g. Dr. Pavel Weller pride v Belgrad okoli 1. junija.

Rusovsko gospodarstvo se ruši! Znano je, da so boljševiki obsodili ništerne angleške inženire, šteri so bili v Rusiji v službi, ar so je osumili, da so stavljali delo v fabrikaj i špionirali za Anglijo. V istini pa je ta glasna obsodba nikaj drugo ne, kak pomoč v nevoli: boljševiki želejo najmre kazati, da so tühinci krivi, da se je ne posrečila njihova gospodarska „petletka“ (to je plani, štere so šteri v petih letaj izvršiti v gospodarstvu) i ščejo s tem pomiriti rusovsko ljudstvo, ar so nad sovjete prišli žmetni časi preskušnje. — Najslabše se je obnesla takzvana „kolektivizacija“ polodelstva. „Kolektiven“ pomeni v latinščini skupen. To skupno gospodarstvo so razdelili v 2 vrsti: 1. velka državna komunistična gospodarstva ali sovhozi i 2. agrarni kolektivi (zemliške skupnosti) ali kolhozi. Državna gospodarstva so se ponesrečila, ravnotak pa tüdi *skupna kmečka gospodarstva*, v štera so posili združili 80% kmečkih gospodarstev. Vsi strokovnjaki so edini v tom, da je ne mogoče izpuniti toga, ka so si stavili sovjeti za cio. Uradniki pa kmetje norijo državo, kelko morejo, ar vidijo, da so zapovedi gospodov ministrov i drugih dobre samo na papiri, v istini pa za nikaj.

Na Vogrskom snovejo, kak piše „Magyarság“, novo politično društvo z imenom „Kurucok Tábora“ (to je

Tabor Krucov, Kruci so se zvali roparje, ki so se znabrali pred 600 leti na križarske vojne v Svetoj deželi, pa so ostali doma i ropali tüdi v naših krajaj). Njihov namen je, očistiti Vogrsko vsega tühinskoga; tak morejo dobiti državljanstvo, zemlo, službe samo čisti Vogri. Tühinci dobijo dovoljenje za stalno prebivanje samo te, če prisegnejo, da ne bodo proti vogrskomi narodi nikaj sovražnoga delali. — Vogri idejo po Hitlerovoj poti!

Japonsko-Kitajska bojna se približava konci. Japonci ščejo naglo sklenoti mir, ar rabijo vojsko na severnoj meji. Tü je nastao oster spor med mandžurskov vladov i Rusijov zavolo izhodno kitajske železnice, štera veže Rusijo z Vladivostokom i pela po mandžurskoj državi. Japonci, ki ščejo biti gospodarje vzhodne Ažije, bi radi Rusijo porinoli v kraj od Tihoga oceana i zato so nahujskali mandžursko vladu, da je zasela izhodno kitajsko železnico i s tem odrezala pristanišče Vladivostok od Rusije. Japonska je že poslala pred Vladivostok svoje čete, da ga v slučaji bojne včasi zasedejo.

Nemčija. Državni minister Seldre, šteri je predsednik i prvi zapovednik vojaško organiziranih „jeklenih čelad“, ki majo do 200.000 članov, je stopo v Hitlerovo stranko s celov organizacijov, ar prej Nemci ne smejo meti strank, liki morejo biti skupni. Podpolkovnik Düsterberg, šteri je bio drugi poveljnik „jeklenih čelad“ je mogočo odstopiti, ar je šteo, da te ostanejo samostojne.

Zveza nemških bančnih uradnikov je sklenola, ka ne sprejme več ednoga židova med svoje člane. Šteri so že bili člani lejko ostanejo tüdi nadale, samo ka ne smejo vršiti nikše častne službe.

Prvi maj — svetek dela so razglasili v Nemčiji za narodni svetek. Pri toj priliki je bilo puščenih na slobodo mnogo političnih vóznikov. V Berlini so izpustili do 2000 lüdi, po većini delavcov, na Sadronskom pa skoro vse vóznike, zvün zapretilih voditelov social. strank.

Amerikanski parlament je skleno, da evropske dužnice lejko plačüjejo Združenim državam svoje dugë tüdi v srebri.

Bolgarija šče meti diktaturo. Zveza rezervnih i vpokojenih oficeroz kak tüdi predsednik oficerske zveze rezerv. general Sirmanov je s svojega spravišča poslala razglas v šterom poziva politične voditele i vladu, naj se sestavi nova nadstrankarska vlada, ar je zdajšnja ne zmožna zboljšati žmetnoga gospodarskoga položaja. Ta izjava je najšla velki odpor kak pri vladi tak tüdi pri političnih voditelaj,

šteri pravijo, ka bi to bila diktatura i bi Bolgarija prišla v takši položaj, kak Hitlerova Nemčija, štera je zdaj ščista osamlena zavolo svoje politike.

Lloyd George, voditeo angleških liberalcov, je meo oster govor proti obnovi vojaškoga düha i preganjanji židovov v Nemčiji.

Proti popravi (reviziji) državnih mej v Evropi je meo oster govor v praškom parlamentu češki zvüenešnji minister dr. Beneš. Pravo je, da se Čehi i Slovaki z orozjom postavijo proti vsakomi, što bi šteo odpraviti denëšnju mejo njihove države. To so Vogri, ki ščejo dobiti nazaj vse zgüblene krajine.

Narodnostne prilike v srezu dol.-lendavskem.

V „Slovincu“ z dne 7. aprila 1933 je nekdo poročal na strani 3 pod zaglavjem: Dolnja Lendava. Kdo ima prav?, da se je praznik Sv. Štefana, madžarskega kralja, slovesno praznoval pri nas (t. j. v Dolnji Lendavi) še vsako leto, kajti naša (t. j. dolnjelendavska) župnija je v pretežni većini madžarska.

Z ozirom na to, ker po zadnjem ljudskem štetju dolnjelendavska župnija ni v pretežni većini madžarska in se je že večkrat opazilo, da vladajo v narodnostnih prilikah v dolnjelendavskem srezu nejasni in mnogokrat tüdi napačni pojmi, se je podpisano sresko načelstvo odločilo za svoje področje iznesti zadevne uradne podatke iz zadnjega ljudskega štetja.

Pri zadnjem ljudskem štetju, ki se je izvršilo dne 31. marca 1931, je imel dolnjelendavski srez, ki je meril takrat brez delov štrigovske občine na levem bregu Mure 338.24 km² 38.053 prebivalcev. Od teh je napovedalo jugoslovansko državljanstvo 37.701 oseb in 352 oseb tuje (največ madžarsko).

K jugoslovanskim narodnostim se je priznalo 35.064 oseb, k madžarski pa 2873 oseb, nemško in razne druge narodnosti je navedlo 116 oseb.

Slovenski materni jezik je navedlo 31.881 oseb, srbohrvatski 471 oseba, madžarski pa 5543 oseb, nemški in razne druge 158 oseb.

Madžarski živelj, ako ga motrimo s stališča materinskega jezika, živi pomešan s pretežno slovenskim v nekatereh občinah ob meji v župnijah Dobrovnik in Dolnja Lendava,

V župnijo Dobrovnik je vfaranih 7 občin in to:

	slov. m. j.	srb. hrv.	madž. m. j.	druge
Dobrovnik	644	—	694	19
Genterovci	250	—	143	—
Kamovci	90	—	54	—
Kobilje	968	27	8	—
Radmožanci	411	—	154	—
Žitkovci	203	—	102	3
Motvarjevci	51	—	359	5

Po ljudskem štetju od 31. marca 1931 je torej v teh občinah oziroma v dobrovniški župniji župljanov s slovenskim maternim jezikom 3012, z madžarskim pa 1514. Med temi je še 328 evangeličanov.

V dolnjelendavsko župnijo je vžupljenih 14 občin:

	slov. m. j.	srb. hrv.	madž. m. j.	druge
Dol. Lendava	1320	163	878	78
Banuta	97	—	37	—
Čentiba	372	5	525	—
Dolgavas	957	1	422	13
Dolina	135	8	415	—
Gaberje	328	5	370	—
Hotiza	894	—	3	—
Kapca	685	—	41	—
Kot	177	—	29	—
Lakoš Dolnji in Gornji	337	14	643	3
Mostje	487	—	38	6
Petišovci	627	140	367	2
Pince	237	90	214	11

V teh občinah oziroma v dolnjelendavski župniji je torej imelo pri zadnjem ljudskem štetju slovenski materni jezik 6653, srbohrvatski 426 in madžarski materni jezik 3982 oseb, razne druge pa 114 oseb.

Iz teh podatkov izhaja, da dolnjelendavska župnija ni v pretežni večini madžarska, ampak je v pretežni večini slovenska, kakor je tudi ona v Dobrovniku.

Na ostale občine in župnije: Bogojina, Beltinci, Turnišče, Polana in Črensovci odpadlo je po ljudskem štetju iz 1931 še 47 oseb z madžarskim maternim jezikom.

Sresko načelstvo, dne 10. 4. 1933.

Sreski načelnik:

Dr. Trstenjak l. r.

Fare Slovenske krajine.

V prišestnih številka Novin želemo prnesti popise vseh far v Slovenskoj krajini. V tom bo nekaj, ka ne vejo niti domači farniki, ešče bole pa bo vse novo za zvünske. Vüpamo se, da to našo miseo vsi zadovolni sprimate. Prosimo naše dühovnike, vüčitele i dijake, naj nam pravočasno pošilajo podatke. Fare bodo sledile v abecednom redi.

Naše fare so 1. decembra 1923. prišle iz sombotelske püšpekije pod apoštolsko administraturo (upravo) lavatinske püšpekije. Spadajo pod dve dekaniji (ešperešiji): lendavska ma 6 far, sobočka pa 12. V prvoy je okoli 36.377, v drügoj pa 31.437 düš. Dühovnikov je v prvoy 15, v drügoj pa 19.

Beltinska.

Beltinska fara je ne posebno stara, je pa za lendavskov v toj dekaniji največša. Njene občine so: Beltinci, Odranci, Gančani, Lipovci, Bratonci, Dokležovje, Ižekovci, Melinci, gde žive 8384 düš. Prle so bile te vesnice v Törnische v faro, leta 1742-ga pa je bila zozidana i posvečena v Beltinci cerkev, ki so jo sledi povekšali i prezidali na grofove stroške. Posvečena je sv. Ladislavi, vogrskomi krali, šteroga podoba visi nad velikim oltarom. Cerkvi je prizidana grobnica (kripta) grofovske družine, nad njov je pa kapela z grobnimi napisi. V cerkvi je tüdi posebna kapelica božega groba. V bližini glavnoga oltara je na levoj steni grobni napis Adama Ivanóczyja (1756 1824), ki je bio 35 let beltinski plebanoš i dalešnji sorodnik dr. Franca Ivanóczyja, našega narodnoga büditela, ki je po svojih sorodnikaj-dühovnikaj prevzeo svoje ime (prle se je pisao Kodila). V cerkvi so tüdi grobni napisi familije Gyika, ki je prle mela grad. Duga je 34 m, šörka 16 m, visika pa 10 m. Oltarov ma 5. — Nad stranskimi dverami stoji — na zvünešnoj strani soha sv. Avguština. Poleg cerkvi stoji visiki Panteleonov steber sv. Teodozija, ki je napravljen po ravno takšem stebri, šteri stoji na glasovitom trgi sv. Marka v Benetkaj (Venezia v Italiji). Blüzi njega je stüdenec (pozzo) iz beloga kamna, ki je tüdi prinešeni iz Venezie. Vsa zvünešnost cerkve je jako bogata, kak niedne drüge naše cerkve. Mesto poleg cerkvi i proti ležeči ograd z gradom — vse to dela lepo okolico. Okoli nje so: farof, „mali grad“ i šola — vse z ednim nadstropjom (štokom). Grad ne kaže nikaj posebnoga. Skoz ves teče — gda je voda v njem — potok Črnc. Ob njem stoji, poleg šole, razdreta židovska molitvarnica, ki so jo 1918-ga precu razdrli, tak da je občini nikak ne v čast. Do toga leta je bilo najmre v Beltincih dosta židovov.

Posebno lepoto davlejo Beltincom redi topol, ki pelajo po grofovskom imanji. — Železniška postaja pa je dobre pou vöre daleč od vesi, tak da stoji pri Bratoncaj na lipovskoj zemli, zove se pa „Beltinci“. Šole so: v Beltincih 6 razr., v Odrancih 5 r., v Gančanih, Dokležovji, Ižekovcih i Melincih 3 r., v Lipovcih 2 r. Posebno lepa je lani zozidana odranska šola. Kapelo ma vsaka ves.

Vsaka ves ma tüdi svoj pridavek (cóno): Beltinčarje - eceki, Odrančarje - cuzeki, Ižekovčarje - pütašje, Melinčarje - krofašje, Dokležanci - majo žabe na lanci, Bratončarje - žličarje, Lipovčarje - gajdi, Gančanci - trninarje. Glasovita je gančka „Maučecova banda“, štera shaja ešče iz časov, gda je včio v Beltincih prilübleni škönik Janoš Murkovič. — Faro vodijo: plebanoš g. Rudolf Vadovič (od 29. 9. 1922), kaplana gg. Alojzij Cigler i Franc Štukovnik.

Ne dugo smo ešče meli prosvetno društvo.

Beltinska fara je dala že dosta šolanih lüdi vseh stališov. Naj se spomenemo samo z Jožefa Košiča, ki se je narodo l. 1788 v Beltincih i mro 1867 kak plebanoš na Gornjem Seniki. Spisao je več slovenskih knjig. Tü sta se narodila tüdi † bogojanski plebanoš Ivan Baša i brat † Jožef, znani kak pesnik Novin i M. lista pod imenom Miroslav. V Bratoncih je bio doma † Števan Kühar, nabiralec našega narodnoga blaga, šteromi smo lani postavili lepi nagrobni spomenik. Dnes živejo iz beltinske fare: 4 svetški dühovniki, 2 salezijanca, 1 premontrejec i 4 frančiškani. Nekaj je tüdi svetskih izobražencov i dijakov. Za tak veliko faro je število dijakov vse premalo.

Znano je, da je beltinska fara bila od negda živoga slovenskoga narodnoga čütenja. To svedočijo tak narodni delavci, ki so se v njoj narodili, kak tüdi lübenzen do slovenskoga čtenja. Že davno pred bojom je bilo v fari okoli 100 Mohorjanov — to je največ v Slovenskoj krajini! Pred leti pa je bilo naročnikov mohorskih knjig 363! Po oslobojenji pa je bilo v Beltincih 17. avgusta 1919. veliko narodno spravišče. Dr. Matija Slavič imenuje Beltince „najbolj jugoslovansko — narodni kraj v Prekmurju in obenem najlepši kraj ravensko — dolenskega Prekmurja“ (v knjigi „Prekmurje“, s. 98)

PREKOSNICE.

Občinska politika.

„Bo dešč, nede ga? Bi šli sejat?“ Tak so si pogučavali v ednoj vesi „Najbolše bo, da župan pozove poglavare, pa oni sklenejo!“ Resan so prišli na „sejo“ modri možje. Župan je bio najbole čeden, pa je pravo: „Najbole bo, če počakamo, pa mo te vidli, če bo dešč!“

Vsem tistim, šteri ešče nemajo kalendara. Naš letošnji kalendar je jako lepi. Krasijo ga iepi spisi i slike. Što ga šče ešče meti, ga dobi na upravi „Novin“ za polovično ceno, to je za 5 D.

Po domovini.

Vmorili so 23 letnoga dečka v Presiki pri Ljutomeri na belo nedelo večer. V gorice sta prišla po vino oča i sin Števan Tibaot, ki bi mogoče iti v nedelo k vojakom. Prišli so tudi dečki iz Globoke pa Krčov i se začeli sva-juvati. Tibaot jih je mirio, med tem ga je pa 20 letni Martin Gorički smekno v prsi z dugim nožom, tak da njemu je celo pljuča rano. Dečko je za ništerno megljenje mro; doma je bio iz Stročje vesi. Morilec je preklinjao Boga i kri-čao, da more tri bujti, gda je prišeo v klet. Pokojni je bio dober krščanski dečko. Pomenkanje vzgoje je krivo, da zgubijo mnogi nedužni življenje. Vsak-ša divjost, štera se pokaže med dečki, bi mogla biti ostro kaznuvana, da ne bi prišlo gdakoli do zverinskoga klanjal

Osem visokošolcov se je zagovarjalo pred sodiščem v Ljubljani 26. aprila. Obtoženi so bili prvi trije za- vولو zločinstva po čl. 3 zakona o za-ščititi javne varnosti, ar so 24. februara letos na ljubljanskem vseučilišči raz- obesili 3 slovenske zastave pa 1 zeleno i 1 čarno, dale dva 6 m dugiva plat- nena plakata 2 napisom „Živela slo- bodal“ i „Živela federacija!“ Dale so bili obtoženi vsi, da so razmnožili i razširili letake z napisom „Slovenskemu narodu“. S tem so skušali nahujskati na nasilje proti državnim oblastvom i da bi trebelo spremeniti zdajšnji poli- tični i socialni red v državi z zločin- stvom ali nasiljom. Obtoženi so pripoz- nali, da so zastave izobesili i to z nam- enom, da bi nastopili proti kumunist- om, šteri so delali nemire na vseučil- išči. Trije so bili obsojeni na 3 me- sece ostroga zapora z odložitvijo ka- štite na 3 leta. Eden je bio obsojeni na 4 mesece ostroga zapora, štirje pa so ne bili obsojeni, ar nega dokazov, da bi oni napravili i raztrosili plakate.

Zverinski vmor. V Št. Vidi pri Stični na Dolenjskom je 26. aprila zaj- tra bila vmórjena žena trgovca And- reja Malija. Mož je pravo, da so prišli v hižo roparje, napadnoli ženo i njega, ženo pa vmórili. Tak so v začetki tudi novine pisale. Zdaj se je pa po- srečilo priti na sled istinskim moril- com: svak pokojne je ovado, da je svojo ženo vmóro trgovec Mali sam, pomagao njemu je pa njegov brat. . . Brezverni mož je živo z nekšov drug- gov ženskov, šteo se je rešiti svoje verne 32 letne žené i tak dobiti vse njeno imanje. Takše zverinstvo se na Slovenskom malokda zgodi!

400 rüdarov je bilo odpuščenih 1. maja v Trbovljaj. Med njimi je 220 družinskih očév.

Sovražno letalo nad Ljublja- nov — pa ne zaistino! V nedelo 30. aprila je meo Rdeči križ v Ljubljani slovesnost, pri šteroj je nad Kongres- nim trgom pokazalo letalo, ki je na-

padnolo mesto i lüdi s strupenimi plini; člani Rdečega križa i gasilci pa so re- ševali ponesrečence. Vse to je bila samo igra, vaja; ali žalostno, je da se moramo s takšimi vajami pripravlati na bojno prišestnosti! Na ednoj strani guči od mirü, na drugoj pa vaje, kak se naj obranimo pred smrtjov.

Potüjoča kmetijska razstava i šola, štera bo nameščena na poseb- nom vlaki, pride v Lendavo 6. julija, v Soboto 11. julija, na Hodoš 12. julija. Več bomo pisali, gda bomo bliže na- povedanomi časi.

Najbolša dojnica v Jugoslaviji je dala lani 11.662 kg mleka s 408 kilo- grammi mlečne masti. Poprek pride na den 32 kg mleka. Krava je last g. Pari- na v Novom Kloštri pri Sv. Petri v Savinjskoj dolini.

Smrt za volo psa! V Vrbni pri Sv. Juriji ob južnoj železnici se je zgo- dilo: orožnik je šo po cesti, napadno ga je pes; brano se je s pükšov, ki se je zmršila i bujla 22 let staro dekló, stoječo v bližini.

Sokoli so tožili gvardjana i ple- banoša p. Tavčara na Viči pri Ljub- ljani, ar je čteo püšpekovsko okrožnico od Sokola KJ. Bio je oslobojeni vsakše kaštige, ar je včino to, ka njemu je cerkvena oblast zapovedala. — V No- vom mestu se je zagovarjao pred so- diščom plebanoš Gidovec iz Žužem- berka. Tožili so ga Sokoli, ki so meli tam veselico, pa je ravno te v sosed- noj vesi gorelo, na veselici so pa dale igrali. To je plebanoš v predgi ostro obsodo i zato bio pozvani pred sodišče, ki ga obsodilo pogojno na 300 Din.

600 Albancov je pribežalo v na- šo državo, ar njim je lastnik vzeo zemlo. Zdaj so se naselili v južnoj Srbiji.

Penez je ešče ne v želi — bi si mislo človek, gda čte, da je bilo v Sloveniji v prvoj štrtini tekočega leta plačanih 3 milijone i 929.362 Din — za sodnijske takse (pristojbine)!

Slovenska krajina.

Murska Sobota.

Sprememba pri „M. Krajini“. Dozdajšnji konzorscij tjednika „M. Krajine“ je odstopo. Celi list je prevzeo g. Jožef Benko, narodni poslanec. Od- séga mao be tak te list last g. pos- lanca Benka, ki si list obdrži, dokeč bo poslanec. Kak smo iz merodajne vretine zvedli, se je ta sprememba zato zvršila, ar je list s svojimi penezi tak- rekoč samo g. Benko zdržava. Če ga je pa on zdržavao, je jedino pravilno, da je postano njegova last.

Sóбота. Svétek Marije Pomoč- nice se bo obslužavao v salezijanskem zavodi 21. maja.

Zákaj? Tüdi pri nas čtému, da nekša trgovina odávle „odijela“ mesto obleke. Vsakši dober trgovec si na- pravi napis v tistom jeziki, šteroga guči večina kúpcev.

Dolnja Lendava.

„Novine“ v Lendavi. Z deneš- njov številkov se začnejo Novine tis- kati v Lendavi pri g. Ernesti Balká- nyiji. Prosimo vse, ki pišete za Novine, da pošlete dopise na naslov: *Ured- ništvo Novin — D. Lendava, Tiskarna Balkanji.*

Slovenščini pravico! Napisi po Lendavi kažejo, da smo že lekaj na Hr- vatskom: „ulaz“, „trgovina koža“, na železniških kartaj pa „Donja“ Lendava! Pa plakati družtev, tüdi tej mrcvarijo slovenščino! Mislimo, da morajo vsi na- pisi v Lendavi biti slovenski, ar je statis- tika okrajnoga načelstva pokazala, da žive tü večina Slovencev. Prosimo zato okr. načelstvo, da zapove, naj se od- pravijo neslovenski napisi.

Malo več dostojnosti. V Len- davski i Dugoveški gorica ma dosta naši gospodarov iz slovenski vesnic v dolnjem konci naše Krajine gorice. Nišče nema nikaj proti tomi, da si tej gospodarje i njihovi domači včasi privoščijo kakšo kaplico, či to ne žali zmernost. Jako poniževalno za nas Slovence pa je to, da se včasi vnogi tak napijejo, ka niti iti nemrejo, i pri tom tak trobijo, posebno v Lendavi po varaši, da nas je dostakrat zaistino i po pravici sram.

Vinska razstava. Za 2. vinsko razstavo, ki bo dnes 7. maja vlada velko zanimanje. Prijavljenih je nad 100 vzorcov vin, zlasti iz lendavshik goric. Pričaküje se tüdi, da obišče razstavo več tühincov, ki se zanimajo za naša vina. Ministrstvo za kmetijstvo je ob- lübiló vékšo pódporo, iz štere dobijo najboljši razstavlalci vin nagrade: vi- nársko orodjé i diplome.

Beltinci. Markovo senje se je slabo obneslo. Najbole so se tržile mlade telice; bikóv je skoro niti ne biló, cena njim je bila 4—5 Din za kg.

Popravek. Pod mojim uredništ- vom je bilo poročano v „Novinaj“ 15. januara 1933., da sta se Matija Mau- čec i Karol Jakob, oba iz Lipovec, ude- ležila sestanka za „Novi čas“ v Beltin- cih 4. januara. Oba sta zdaj izjavila, da sta ne bila na tom sestanki. — Još- ko Maučec.

Sresko načelstvo v D. Lendavi, dne 25. 4. 1933.

I. No. 77/2.

P. n. Uredništvu
„Novin Slovenske Krajine“

Ljubljana

Sv. Petra cesta 74.

Z ozirom na članek pod naslovom „Dolnja Lendava“, ki je bil objavljen v Novinah Slovenske krajine dne 16. aprila 1933, št. 16. na strani 5, rubrika 1, Vas temeljem čl. 26. zakona o tisku pozivam, da priobčite v zakonitem roku in na zakonit način glede činjenic, priobčenih v tem članku sledeči

uradni popravek:

Ni res, da bi se na ordinarijatu v Mariboru zahtevalo, da se Lendavi odpravi vogrška božja služba, ampak je res, da se je pri knezoškofijskem lavantinskem ordinarijatu v Mariboru prosilo da bi se priznale slovenskemu jeziku v cerkvi v Dolnji Lendavi in v Dobrovniku one pravice, katere uživa dosedaj madžarsčina in katere gredo v narodni državi slovenskemu življu po njegovi številčni moči po naravnem (božjem) in človeškem pravu.

Za odpravo madžarske službe božje ni nikdo prosil ali je celo zahteval.

Sreski načelnik:

Dr. Trstenjak I. r.

Dečki odhajajo. Té dneve odhajajo v vojaško službo dečki iz naših vesnic. Lepó je, da skoro vsi opravijo pred odhodom svoje verske dužnosti. Želémo njim, naj ostanejo pošteni, kamakoli pridejo i naj pridejo nazaj ešče bole vtrjeni v samostojnom mišljenji i poštenom življenji. Nevarnosti naj vas vtrdijo, ne pa premagajo!

Dosta novin iz naše krajine prineséjo „Novine“ samo te, če je dobijo. Pišite záto iz vseh krajóv, ali: 1) samo tisto, ka bodo radi čteli túdi v drúgih vesnicaj, 2) samo istino. Urednik ne more znati, ka je istina v dopisi; če pa ne dene v „Novine“, se zameri dopisniki, če objavi, pa dobi pópravek. Nad takšim pópravkom pa májo te mnogi cigansko veselje, ar so tak „modri“, da mislijo, da si gláse zmišlávlé vrednik i da májo ništerni patent na istino. Te pa kážejo: „Novine lažejo“. Mi se tóti za takše modrijáše ne bomo brigali, prosimo pa dopisnike, naj pá-

zijo na istino pa na tó, ka se vse né sme pisati, če túdi je istina! — Kak vidite, je posejanih po „Novinaj“ vsig-dár več črtic (á, é, ó), da ne bi što kaj naópak čteo, ka se rado godi.

Rankóvci. Gasilno drúštvo proslavi v nedelo 7. maja 40 letnico svojega obstoja, zdrúženo s 70 letnicov župnoga načelnika Števana Šohara.

Sv. Jurij. Vlč. g. Čarič Jožef, júrjanski plebanoš, so na vüzemsko nedelo obslúžavali 40 letnico svojega župnikovanja pri Sv. Juriji. To je: 40 dugih let vodijo teško júrjansko faro. Kak so vse dozđajšnje življenje tiho preživeli, ravo tak so túdi obslúžavali to redko obletnico. Imeli so slovesno sv. mešo, pri šteroj sta njim dvorila vlč. gg. misijonar J. Keréc i domači kaplan. Po sv. meši so se obrnoli do svojih vernikov s kratkov predgov, v šteroj so povdarjali izredno božo miloščo, da so se včakali te redke obletnice i prosili svoje vernike, naj molijo za njih. Mi pa častitamo našemi jubilanti i njemi želemo, da bi se ešče včakao svoje zlate sv. meše, od štere ga tak malo let loči. Bog ga naj žive!

Fúkšinci. Kakših 6 let so bili pri nas v pokoji g. plebanoš Janoš Mauzner, doma iz Kočevja. Zdaj so nas zapústili i so se preselili v Gradec. Mi smo jim zahvalni, da so našo cerkvice tak vred vzeli i z vsemi potrebščinami preskrbeli.

Cerkvena i civilna oblast naj pomagata. Apr. 30. so „rukivali“ naši rekrutje. Část tistim rekrutom, ki so se jako lepo, dostojno i trezno oponašali. Jako dosta je pa bilo pijancov. Celó na bitje so se pripravljali na Hotizi, štero je pa žandarmerija preprečila. Što je gledao na vlak rekrutov, se je morao zaskuziti. Ne bi mogla to pijančúvanje i podirjanost cerkvena i civilna oblast s skúpnim i složnim delom bar omejiti, če ne preprečit? Mi bi dragevole dali nasvét (tanač), kak bi se to moglo zgoditi!

Dúhovne vaje za mladino v Črensovcih. Od 23. aprila do 2. maja sta držala preč. gospoda iz Drúžbe Jezúšove Ježef Sečnik i Janez Pristov dúhovne vaje za farne dečke i dekle. V dúhovnih vajaj se je posvetilo osemsto mladih dúš obojega spola.

Navuk za tretjired je dnes, 7. maja v Črensovcih popoldne ob poltreh.

Slovo z Črensovec. Maja 7. je rojstni den † plebanoša Jožefa Čačiča. V spomin pokojnoga svojega sina so pozvali njegova mati prijatele pokojnoga plebanoša, da je pogostijo i se od njih poslovilo. Prišestni teden najmre odpotújejo v svoj rojstni kraj v Hrastino na Vogrsko z vnúkama Čačič omoženov Kukorácž Maričkov i Čačič Joškom. Vsem trem želemo srečno pot i prosimo, da nas vse obdržijo v lepom spomini mi njim pa obečamo, da bomo meli na velikoj brigi i skrbi grob pokojnoga plebanoša.

Bogojina. Aprila 26-ga je mro po dugšem betegi prilúbteni gospodar Jožef Kúzma, oča pokojnoga bogoslavca Joška. N. p. v. m.!

Pošteno? Je v noči pobirao odbornik nekde „organizacije“, podpise pobirat. Tistim šteri májo agrarno zemló, je grozis, da jo zgúbijo, če ne podpišejo. Pitamo oblast, ali je takše izsiljavanje dovoljeno?!

Slovinci v tujini.

Slovencom na Vogrskom so v zadnjem časi prepovedali, da nesmejo več vdablati Novin i Marijinoga lista. — Ne dugo so Vogri v Jugoslaviji dobili pravico, da v Belgradi odprejo svoje vogrsko vučitelisče, gde se bodo vzgajali vogrski vučitelje.

Vüzem v Holandiji so slovesno svetili naši izseljenci, ki si slúžijo krúh v rúdokopaj. V kraji Herleheide se je na Vüzem zajtra ob 5 vóri zbralo jезero Slovincov pri sv. meši. Predgao je g. Drago Oberžan, ki že več let opravla dúšno pastirstvo v Holandiji med našimi delavci (prle je bio kaplan na Cankovi v Slov. krajini). Med božov slúžbov so spevali pevski zbori domače slovenske vüzemske pesmi. Lepa je bila túdi procesija. Slovinci v Holandiji se zbirajo v drúštva sv. Barbare, ki je patrona (zaščitnica, branitelica) rúdarov, gde gojijo slovensko pesem, igre, godbo (muziko) i kršćansko življenje. Edino versko življenje i katolićanska drúštva, morejo tolažiti siromake v tujini, njim očuvati vero i narodnost.

Kak je v Franciji? Mnogi mislijo, da našim delavcom ešče najbolše ide v Franciji. V zadnjem časi pa se túdi to preobrača. Iz fabrik odpúšćajo delavce iz túhinskih držav, ravnotak tiste, ki so delali pri zidanji trdnjav

na meji. Delavci pa se zadnjega držijo, da dobijo gdešte delo, samo da njim ne trbe iti v domovino. Mnogi so se tudi navzeli vsega slaboga: civilni i divji zakon, odpad od vere i narodnosti itd. — to so žalostni znaki življenja v tujini.

Slovenci na Koroškem, štere smo zgubili pri glasovanju 10. oktobra 1920, trpijo dnes že pomenkanje slovenskih duhovnikov. Šole so itak vse nemške. — Nemci v Jugoslaviji pa vživlejo vse dobrote.

Slovenci v Italiji so robi italijanskih bank, štere njim posojüjejo peneze; če ne povrnejo ob določenom časi, odajo banke kmetijo brez smilenja. Tak je že okoli 200 kmetij na Goriškem vničenih. Na vse načine trebijo slovenskih narod pod Italijov. Italijanskim vojakom, šteri se oženijo s Slovenkami, izplačajo velko množino penez. Tudi na te način želejo odtüjiti Slovence svojemi jeziki i narodi.

V Franciji je mrla 17. aprila žene Mihala Ficka z Gornjih Črncov. Zapüstila je četvero nedoraščene decé. Mož je naročo Novine i M. list.

Naši v tujini, gdekoli ste, pišite v Novine dosta, dosta! Pokažite Novine tistim, šteri je ešče nemajo, da si je naročijo. Slovenski katoličanski tisk vam naj nadomešča dom i vas veže z domovinov!

Po sveti.

Veliki potres je porušo na Dvanajstih otokaj blüzi Grčije okoli 300 hiž, življenje je zgübilo okoli 200 lüdi.

Rusovski boljševiki širijo brezbožnost na vse načine po vsem sveti. V znamenitom francuskom listi je popisao té boj püšpek D' Herbiny, ki dobro pozna Rusijo. V Nemčiji so do zadnjega izdaval i kumunisti novine „Neuland“ v 100 jezero falataj i zdaj njim je Hitler to delo prepovedao. Tü davlejo tudi mnoge knige, tiskati, ki širijo navuke brez Boga i napadajo vse vere svetá. Imajo posebno zvezo napádajočih brezbožnikov, ki s silov napadajo verne lüdi, n. pr. dijake v šoli, druge pa na cestaj itd. Ravnotak delajo v Bolgariji i v drugih državaj. — Kak se naj bórimo proti kumunizmi? Z gorečim verskim življenjom i z največšov pravičnostjov v gospodarstvi i

vsakomi delo i krüh, zabraniti pa velko zaprávlanje ništernih bogatinov i družtev.

Na Montblanki v Švici, ki je najvišša gora v Europi, postavijo ogromen Kristušov steber, šteri bo visoki 20, m, stao pa bo na 10 m visokom kamni, v šterom bo kapelica. Kip kaže odküpitelja, ki drši v levoj roki križ, s pravov pa blagoslavla.

Milijonska mesta. Na sveti je zdaj 29 mest, ki ki májo več kak eden milijon lüdi. Pred bojnov je bilo samo 15 takših mest. Najvekše mesto na sveti je New Jork z 9 mil. düšami London má 8, Pariz 5, Berlin 4, Budapešt 1 milijon 5000, Rim 1 milijon i je na zadnjem mesti. Menje prebivalstva kak pred bojnov, máta Beč i Leningrad (prle Petrograd); štirikrat več pa Šanghaj dvakrat več Ossaka, Tiencin i Peking, vsa ta mesta na Kitajskom.

Proti denuncijantom. Dnesnén je dosta takših lüdi po sveti, ki druge ovádijo oblasti zavolo njihovoga verskoga ali političnoga mišljenja, sebi pa ščejo stem hassek spraviti. Bavárska vlada (Nemčija) je podpisala zakon, ki bo ostro kaznúvao vse takše demuncijate. To je čeden i potreben zakon!

Mrtvecem jemléjo krv, da jo dájo potrebnomi betežniki! To je znajšeo rasovski zdravnik Judin i na té način zvráčo že 130 betežnihov.

Dosta znamenitih pisatelovo i vučenjákov je zapüstilo Nemčijo, ar nemščijo glédati sramote, v štero spravla država Hitlerova vlada s tem da preganja vse, ki inači mislijo, kak ona i njeni pristáši.

70 procentov lüdi ne ve čteti i pisati v Mehiki! Záto so njim pa iejko zavladali brezverni gospodje, šterim je ne za to, dá bi narodi zidali šole i njemi skrbeli za düševen napredek, liki so se spravili nad katoličansko Cerkev. Tak je vsešiom, gde májo v državi oblast brezverne strank i družtva: ne za knige, šole, vseučilišča — liki za vojsko, orožnike i policaje pa špijone idejo žmetni milijoni, štere so spravili žüli revnoga lüdstva. Izobrazba, znanje i samostojnost v tom je obramba proti nasilnikom!

Najnovější glasi.

Japonci strelajo na rusosko železnico z bombami. Mogoče pride náskori do boja med Rusijov i Japonskov.

Poljska država je 3. maja slovesno svetila svoj narodni svetek v spomin toga, da so té den leta 1791. izdali narodno izjavo k novoj ustavi (fundamentalnim zakonom), v šteroj so se zavzeli za velko slóbodo lüdstva. Dosta je trpela Poljska ešče potom, ali doségnola je, da je dnes edna najmočnejših slovanskih držav.

„Zadnji ostanki pesjega plemena“. 3. maja je bila pred ljubljanskim sodiščom razprava. Obtoženi je profesor dr. E. Turk, tožijo ga Janez Brodar, Matija Škrbec, Alojz Ilija i ešče 9 drugih — to je vse tisti, ki so bili obtoženi pred državnim sodiščom za zaščito države v Belgradi. Tožiteli so nastopili s tem, da je prof. Turk 9. marca t. l. v 6 b razredi klasične gimnazije v Ljubljani vzeo nekomi dijaki posebno izdajo Slovenca od 6. marca t. l., v šteroj je bila popisana razsodba proti tožitelom. Profesor je zdigno „Slovenca“ proti dijakom i prej tudi pravo: „Vidite, to so zadnji ostanki pesjega plemena. To so plačanci sosedne države. Premalo so jim naložili, olóv v hrbet bi morali dobiti.“ To so glavne reči, zavolo šterih ga tožijo. Profesor Turk je predložo sodišči pismeni zagovor, v šterom zanikava, da bi izgovoro te reči. Ne je bio „malo vinjeni“, kak pravi obtožnica. On je samo gučao dijakom od pomena državnoga sodišča i je prej pravo, da Italjani podpirajo federaliste i narodne izdajavce v inozemstvi, ki so plačanci sosedne države i nas ščejo potisniti na stopnjo pesjega plemena. — Dale je bilo zaslišanih 5 svedókov dijakov, ki so v glavnom potrdili obtožnico. Štirje so tudi čüli, da je profesor pravo: „To so zadnji ostanki pesjega plemena“. Ar je profesorov branilec želo, ešče tri svedoke, je nadaljávanje razprave odloženo.

Jugoslovanska narodna stranka se je osnóvala 1. maja. Program so predložili poslanci

Metikoš, Hodžera i Kešeljevič. Poslanci, ki so stopili v novo stranko, so izstopili iz JRKD. Iz programa nove stranke naj prepišemo ništerne stavke: 1. Edna králevina, eden narod i enotni zakoni. — 5. Neodvisnost sodnikov, stalnost uredništva, sloboda tiska i sloboda zborüvanj i dogovorov. — Vsakomi naj se dá prilika za šolanje brez taks.

Ka se zgodi v Nemčiji? Hitlerova vlada šče vse „izednačiti“, zato odpüšča vseučiliške profesore itd. Zdaj se je vrgla na delavstvo. Hitlerove napadalne čete so zasele domöve slobodnih strokovnih delavskih družtev, vse voditele so zaprli. Pod edno komando šče spraviti vlada vse delavstvo, združiti vsa delavska društva v edno. Žmetno je dosegnoti, da bi vsi ljudje mislili kak edna glava, ali pa poslušali komando ništernih glav — celö nemogoče je to, tak v Nemčiji, kak po vsem sveti.

Ali ešče je kaj vüpanja?

Wilson, predsednik Zdrüzeni držav Severne Amerike, ki je s tem, da je proglašo, da ma vsaki narod pravico sam odločiti, k šteroj državi šče pripadati, odločilno posegno vmes i odločo konec svetovne vojne, je šteo tüdi, da se takše vmarjanje meg človeštvom naj nikdar več ne ponovi. Po njegovej zamisli so nastavili v Ženevi na Švicarskom Zvezo narodov. Njeni namen je, da občüva zanaprej mir s tem, da bo vsa mednarodna pitanja pa svaje razsodila ona i to brez orožja. Skoro vse države sveta so bile sprejete v Zvezo narodov. Nekaj časa so bile samo izključene tiste države, štere so bile v svetovnoj vojni premagane. Ali je pa Zveza narodov resan spunila tisto, ka so njeni nastavitelje na njo zavüпали in ka so narodje obrüjeni i izkrvavljeni od nje čakali?

Zveza narodov je v začetki, kda je tüdi v veliki državaj, štere so v njoj odločale, bilo ešče dosta navdüšenja za njo, razsodila nekaj menši svaj mad malimi državami pa je tüdi nekaj posrečeni mednarodni pogajanj pripravila. Bilo je videti, da se bo počasi mogla razviti v napravo, štera bo v velikoj meri preprečila medsebojne svaje med državami i zmenjšala nevarščino za bojno. Pa to so bila le samo vüpanja, štera pa se najbrž ne bodo obistinila.

Zveza je svojo voljo uveljavila, dokeč so ne bile sprejete za kotrige tiste države, štere so bile v svetovnoj bojni obladane. Te je Zveza nastopila navadno z voljov vseh držav, štere so bile njene kotrige. Kda pa so prišle v njo preobladane države, so te začele iskati tüdi svoje namene, kak bi se najmre mogle osloboditi tisti plačüvanj bojne škode, štera so njim nalagale mirovne pogodbe. Poleg toga pa so šle te države za tem, da se njim dovoli ednakost v oborožüvanji z drugimi državami. Po mirovni pogodbij so najmre te države smele meti samo telko vojaštva, kelko so jim to dovolile obladajoče države v mirovni pogodbij. S tem pa je bila enotnost Zveze narodov močno razgibana, ram je začeo pokati i slabeti.

Jako so oslabile moč Zveze narodov tüdi države same, ki so bile njene kotrige. Zadnja leta so začele države poleg nje sklenjavati med sebov zveze. V Ženevi so pa vzeli takše pogodbe na znanje samo te, kda so že bile sklenjene. Zveza sama pa pri tej pogodbij ne mogla vplivati v takšoj meri, da bi se vse delo, tak za mir kak tüdi medsebojno pomoč v bojni, vršilo v dühi i po namenaj Zveze. Najočivesnejši dokaz za to je nedaven sporazum med Anglijov i Italijov, žterivi sta sklenole takše načrte za evropske države, da bi z njimi mir bio zaistino na kocko djani. Obe državi sta namenile sprembo državnih mej v Evropi napraviti mimo Zveze narodov. Le Francija, ki je najmočnejša podpornica Zveze in malih držav, je je to z velikim trüdom preprečila in dosegnola, da zadeva pride pred Zvezo, kde njoj najbrž odbijejo njeno ostrino, ali pa jo denejo k večnomi počinki.

Vsa slabost Zveze pa se je pokazala v zadnoj Japonsko-kitajskoj svaji. Celi 9 mesecov je trbelo, da je izjavila, da ma pravico Kitajska pa ne Japonska. Pa tüdi te je nej mogla zapovedati Japonskoj, da naj da mir Kitajskoj. Japonska država je že zato, da je Zveza nej dala njoj prav, izstopila z nje i se naprej bojuje, kak da jo opomini Zveze nikaj ne brigali.

Či bi Zveza štela dosegnoti svoj namen, bi morala na vsaki način po 13 letaj svojega obstanka konči telko dosegnoti, da bi si narodje in države med seboj zavüpale. To zavüpanje je potrebno zato, da bi se države mogle razorožiti. Nemogoče je delati mir med narodi, ki so do zob oboroženi i se ešče vsikdar bojijo, da se sosed ne bi mogoče bole oborožo. Vodilni možje mednarodne politike si toji na vso moč pravijo eden ovomi, da ščejo mir. V te namen se sklenoli že vnožestero pogodbo, pa vse to nikaj ne vala, nezavüpanje je tak velko, da to škodi tüdi gospodarskomi življenji narodov.

Nedopovedlive so dobrine, štere davle svet za orožje. Lansko leto so države za oborožitev plačale nikaj menje kak z38 milijard dinarov. Niti domisliti si nemremo, kelko penez je to. Vidite, telko košta svet to, ka ne spunjavle Kristušove zapovedi: „Bližnjega pa lübi kak samoga sebe!“

Ar je Zveza narodov ne mogla vzgojiti v narodaj, šteri so njene kotrige, tistoga zavüpanja, štero je fundament vsega mirnoga mednarodnoga življenja in napredka je vüpanje, da nam bo občüvala telko zaželjeni mir, tüdi jako malo.

Ogledalo časa.

Dužnost i pravica. Vseučiliški profesor zdravilstva piše: „Naše potreboče so naše pravice. Hüda zadeva je to med Slovenci, ki so nas neprestanoma gojili samo k čütenji naših dužnosti.“ — „... pogačasto oglajeno srce Slovincov, ki so ne vjeni zahtevati svojo pravico.“ — „Misleči“ pove: samostojnost, stalnost mišljenja i presojanja. Tem žmeče bodo obvladali i „vodili“ Slovence, kem bole bo Slovenec misleči. Tem priličnejši, tem čednejši bo trbelo biti tistomi, ki bo šteo „voditi“ Slovence.“ (Mladika 1933, str. 67 i 106.)

Davčna uprava v Lendavi izdaja „Privremene dozvole“ v srbsko-hrvatskom jeziki. Tü je tüdi napisano: „u Donjoj Lendavi!“ Pečat pa ma prav slovenski „Dolnja“. Štero je te zdaj prav?

PREKOSNICE.

Tinekova molitev.

Veroučitelj pita Tineka zakaj trbej pred jestvinov Boga moliti?

Tinek: „Zato moremo pred jelom Boga moliti, ka se prle žüpa (juha) rasladi.“

Dijaško polje.

Brez pogajanj.

Katoliško akademsko društvo „Zavednost“ je že nekaj let kazalo nezdrave pojave. Članstvo si je volilo odbore, odbori so sprejemali funkcije in pri tem je navadno tudi ostalo. Brez avktoritete, brez skupnih ciljev in brez smotrnega dela se je društvo vleklo naprej. Komaj, da je še živelo.

In v to umiranje je kakor iskra padla zahteva po izrednem občnem zboru. Povod temu je dalo nekaj članov, ki so se zadnje čase začeli baviti z mislijo, da bi v društvenem na-

slovom črtali besedo „katoliško“. S tem, so menili, bi pridobili tudi drugoverce in fante, ki jih beseda „katoliško“ bode v oči.

Misel je vkljub svoji širokogrudnosti presenetljivo smešna in zasidrana v društvenem vodstvu prejšnjih let, ki je z zaprtimi očmi sprejemalo nove člane in ni videlo, da ravno ti člani kopljejo društven grob.

Pisano, od vseh vetrov nanošeno, miselno si nasprotujoče članstvo se je razdelilo v tri različne skupine in se v skupinah udeležilo izrednega občnega zбора.

Prvo skupino so tvorili radikalno-katoliški fantje, ki so sprevideli, kako usodno je delati kompromise v okvirju društva, ki ima svoja, po pravilih začrtana pota.

Drugi so bili nositelji misli v odpravi besede „kat.“ Če bi bili ti ljudje dosledni in teoretični brezverci, bi se ne zanimali na naslov katoliškega društva in bi ne imeli interesa o njegovi spremembi. Pa ti ljudje so praktični brezverci. Vprašanje o Bogu pustijo nerešeno v kotu in si pravijo, da Boga ni. Praviti si morajo, sicer pridejo s praktičnim življenjem navzkriž. Da pa bodo enkrat tudi vprašanje v Bogu morali rešiti, je gotovo. Saj so živeli na svetu genijalni možje kakor n. pr. Tolstoj, Sv. Avguštin ali naš Cankar, pa niso mogli mimo vprašanja o Bogu. Naši praktični brezverci pa najbrž niso niti vsi geniji. Mogoče eden ali dva. Drugi pa si bodo kar na lepem morali reči, da Bog je in nič več ne bodo pisali tako naivno, kakor je pred kratkim eden izmed njih pribil: „Vse je namreč odvisno od človeka in ne od človeka samega, zato je treba, da se zave samega sebe in svoje lastne moči!“

Tretja skupina je bila četica pionirskih fantov, ki bi rada zgradila most med katolicizmom in praktičnim brezverstvom. Zna biti jo je pri tem vodil namen združiti utile cum dulci ali pa misel na prijatelje, s katerimi je dobro skupaj biti.

Kdor se je udeležil občnega zбора, je imel priliko videti, kako mučno je, razgovarjati se in delati smernice za skupno delovanje z ljudmi, ki ne priznavajo Boga in krščanskega socializma.

Idejno in številčno so zmagali radikali. Njihov namen je, dati društvu novo življenje, ki bilije v mladih, dela željnih srcih katoliških fantov.

Na izradnem občnem zboru slov. kat. akad. društva „Zavednost“ dne 22. IV. 1933. je bil izvoljen sledeči odbor:

predsednik: Maučec Joško, cand. phil.
podpreds.: Zelko Ivan, bogoslovec
tajnik: Škafar Ivan, bogoslovec
blagajnik: Škafar Ferdo, akademik
knjižničar: Kolenko Štefan, stud. inr.
revizorja: Brunec Joško, cand. inr.
in Gregor Janez, bogoslovec.

Nedela po Vüzmi tretja.

Na spomin 1900 letnice svoje križne smrti, Gospod Jezuš, po svojih svetih ranaj reši grešni svet!

Ev. sv. Janoša XVI.

V onom vremeni: Pravo je Jezuš vučenikom svojim: „Edno malo i že me ne bodete videli, i páli edno malo i videli te me; ár idem k Oči.“ Veleli so záto niki z Vučenikov njegovih eden drugomi: „Ka je to, ka nam pravi: edno malo i ne bodete me videli, i páli edno malo i videli te me, i ka idem k Oči?“ Pravili so záto: „ka je to, ka pravi: edno malo? Ne vemo, ka guči!“ Spoznao pa je Jezuš, ka so ga šteli pitati i pravo je njim: „Od toga zvedávate med vami, ka sam velo: edno malo i ne bodete me videli, i páli edno malo i videli te me? Zaistino, zaistino, velim vam: ka te se skuzili i jokali, svet de se pa radívao, vi te se pa žalostili, ali žalost vaša obrné se na radost. Žena, gda rodi, žalost ma, ár je prišla njena vóra; gda pa porodi dete, že se ne spomené z boleznosti svoje zavolo radosti, ka se je človek naródo na svet. I vi záto zdaj tóti žalost máte, ali radosti vaše nišče od vas ne vzeme.“

Zadnja večerja se že približavle konci. Gospod je že oblúbo vučenikom Tolajnika svetoga Dúha, pa so li žalostni. So ga ne čúli? Čúli so, a žalost je prevelka. Zdaj jim pá tak skrivnomehko pravi — Ka mo ga pá vidili? Vej de pa k Oči šou!“

„Ti razmiš?“ eden drugomi šepečejo, nato vsi vtihnejo, njúve oči se pitajoč zdignejo k Njemi. Nej so razmili, ka jim guči od Svojeje Trpljenja i Vstajenja.

Kak veličastno zagotavlja!

Nato ečše prispodoba velkoga trpljenja: Kak či bi se glas velikih dveh prorokov stare zaveze, Izajaša i Jeremijaša, združo: o ženi, ki rodi, sta túdi teva gučala.

— i vašemi veselji nede konca!“

Tak se Gospod poslavla.

Ne pozabimo: Popotniki smo v onostransko, večno domovino —!

Pošta.

Vsem. Novine smo prinesli domo. Kranj je bio predaleč i zato túdi stroški večši, pa ar se je túdi vredništvo preselilo domo. Tiskale do se v Lendavi. Prosimo vse g. Lendavčare, da si je naročijo v takšem broji, kak je majo g. Sobočanci naročene. — Berden Ludovik. Buenos Aires. Cena Novin z M. Listom i kalendarom na mesec 8 Din. 50 par. — Širitelom. Prosimo širitele, ki neso nam ešče letos krajcara penez poslali, naj naberejo taki zapadlo naročnino i jo dopoštejo. Tiskarna ne čaka. Ne dovolimo nikomi, da bi nabrano naročnino komi posodo ne sebi, ne drugomi. Toga se vsaki mora strogo držati. Širitelska služba je častna služba, plačo njej da Bog, priznanje pa dúšna vest za vernost.

K odaji posestvo.

Poleg banovinske ceste v okolici Dolje Lendave, je k odaji posestvo, ki meri 8 oralov, štero je túdi prilíčno za trgovino. Opitati je na upravi NOVIN v Črensovcih.

K odaji je hiša precí v dobrom stani z gospodarskim poslopjom vred i sadovnjakom, 3/4 orala zemle, poleg

velike ceste, primerna túdi za kakšega obrtnika. Oda se zavolo selitve po nizkoj ceni. Pita se pri upravi Novin.

Kúpim mlatilnico,

v dobrom stani, na šlaglajstni boben, menjši tip, okoli 3—6 konjske moči. Ki majo k odaji, naj se javijo pri upravi Novin. 2—1

Budilka . . D 55-
Žepna ura
nikel . . D 75-
Zapestna ura D 95-
Garantirano!

Kupujem staro zlatino in srebrnino po najvišjih dnevnih cenah.

LIGETI ANTON,

urar, zlatar in optik - M. SOBOTA,
Glavni trg (Bergerjeva hiša)

Cement, apno, les, cementne izdelke,

najcenejše naročbe in kupite pri V. BRATINA, trgovec in studenčni mojster v Križevcih pri Ljutomeru, ki túdi prevzema vsa nova in stara studenčna dela po celem Prekmurju. 3-3